MARKKINAOIKEUS 7.10.2015

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Asia: Lausunto hallituksen esityksestä HE 29/2015 vp: tuomioistuinmaksulaiksi ym.

Lausunnon antaja:

Markkinaoikeus

Viite: Lausuntopyyntö 29.9.2015

Kuuleminen:

7.10.2015 klo 9.30

Lausunto:

Yleiskanta

Markkinaoikeus pitää esitystä kannatettavana.

Oikeudenkäyntimaksun suuruus

Markkinaoikeudella tuomioistuimena ei ole oikeudenkäyntimaksun suuruuden osalta muuta lausuttavaa kuin, että esitetyt maksut, huomioon ottaen markkinaoikeudessa käsiteltävien asioiden luonne ja taloudellinen merkitys, eivät käytännössä muodosta estettä oikeudenkäynnin aloittamiselle.

Hankinnan arvoon perustuva maksu

Esityksessä julkisia hankintoja koskevassa asiassa oikeudenkäyntimaksu porrastetaan hankinnan arvoon. Säännösesitykseen liittyy ongelmiakin.

Esityksessä porrastetun oikeudenkäyntimaksun määrä vahvistuu vasta markkinaoikeudessa. Valittajan oikeusturvan kannalta ajatellen valittajalla pitäisi kuitenkin olla tieto valituksesta aiheutuvista kustannuksista harkitessaan valituksen

tekemistä. Tämä toteutuisi, mikäli hankintayksikkö antaessaan valitusosoituksen hankintapäätökseensä ilmoittaisi oikeudenkäyntimaksuun vaikuttavan hankinnan arvon ja siitä seuraavan oikeudenkäyntimaksun suuruuden.

Esityksen 2 §:n 2 momentissa puhutaan hankinnan arvosta. Perusteluista ilmenee, että sanonnalla ei tarkoiteta hankinnan todellista arvoa, vaan kynnysarvon laskennassa käytettävää, hankintalain 17 – 19 §:issä tarkoitettua hankinnan ennakoitua arvoa. Perusteluista ilmenee lisäksi, että suurien yhteishankintojen osalta arvo ei määräydykään hankinnan ennakoidun arvon mukaan, vaan valittajan hankinnan arvon mukaan. Ehkä on syytä vielä pohtia, onko vain perusteluissa olevilla sanonnoilla mahdollista säätää tällaisia yksityiskohtia. Ainakaan hyvän lainvalmistelutavan mukaista se ei taida olla.

Yhdenvertaisen kohtelun kannalta voi vielä pohtia, onko perusteltua luoda vain yhteen tuomioistuimeen ja vain yhteen juttutyyppiin arvoon perustuva käsittelymaksu. Markkinaoikeuden muissakin asiaryhmissä ja muissa tuomioistuimissa käsiteltävissä asioissa voi olla taloudelliselta arvoltaan erisuuruisia juttuja.

Näistä syistä, ja kun oikeudenkäyntimaksun määräämiseen vaikuttavan arvon määrittäminen ei ole aina yksinkertaista, vaan saattaa lisätä työmäärää ja riitojakin, olisi ehkä vielä syytä pohtia, onko arvoon perustuvan käsittelymaksun toteuttaminen yksin hankinta-asioissa perusteltua.

Perimättä jättäminen

Esityksen perusteluissa kuvataan oikein, että koska oikaisuvaatimuksen tekeminen ei lykkää valitusaikaa, joutuu tyytymätön oikaisuvaatimuksesta huolimatta tekemään myös valituksen markkinaoikeuteen. Jos oikaisuvaatimus menestyy, valittaja saattaa peruuttaa valituksensa. Peruutusten määrä hankinta-asioissa onkin markkinaoikeudessa merkittävä. Peruutusten määrän väheneminen puolestaan lisäisi markkinaoikeuden työmäärää.

Esityksessä ehdotetaan peruutuksiin tavanomaisen 2.000 euron oikeudenkäyntimaksun sijaan 500 euron maksua. Ehkä vielä voisi pohtia, onko valittajan kannalta kohtuullista, että hän tällaisessa peruutustilanteessa joutuu maksamaan tavanomaisen riita-asian suuruisen oikeudenkäyntimaksun, sekä millainen vaikutus maksulla on peruutuskäytäntöön ja siten markkinaoikeuden työmäärään.

Esityksen 4 §:n 3 momentin säännöksessä mainitaan kaksi tilannetta: asian poistaminen käsittelystä ja tutkimatta jättäminen. Valituksen peruuttaminen johtaa ratkaisuun, jossa asia jää sillensä. Säännöksen viimeinen lause tulisi täydentää muotoon: --- *jos muutoksenhakuasia poistetaan käsittelystä antamatta pääasiasta ratkaisua, se jää tutkimatta tai se jää sillensä.*

Kimmo Mikkola

Markkinaoikeuden ylituomari